

Bezpečnostní systém ČR a krizový management - II

V závěru první části článku (VR 1/98) bylo konstatováno, že jednotlivé oblasti (subsystémy) spadající do problematiky bezpečnosti státu, jako je zabezpečení obrany státu, ochrany jeho vnitřní bezpečnosti a funkčnosti hospodářské a finanční soustavy, s tím spojené zabezpečení ochrany životů a zdraví obyvatelstva, jeho majetků, hmotných a kulturních statků a životního prostředí apod. se vyvíjely a vyvíjejí izolovaně v rámci působnosti věcně příslušných ústředních a územních orgánů státní správy a samosprávy. V důsledku toho nemá institucionální řešení problematiky bezpečnosti ČR za současného stavu charakter uceleného systému s jasně definovanými subsystémy, jejich vzájemnými vztahy a vazbami, kompetencemi a odpovědnostmi. Chybí jasné stanovení gesční odpovědnosti za vzájemnou koordinaci činností v rámci jednotlivých subsystémů i mezi subsystémy navzájem.

Dále bylo konstatováno, že prakticky všemi oblastmi bezpečnostního systému se živelně prolíná v podmínkách nedostatečné legislativy nedotažená problematika krizového managementu (KM), přičemž důraz je kladen spíše na otázky krizové připravenosti než na koncipování, budování a prověřování funkčnosti krizového řídicího systému. V důsledku toho nemá institucionální řešení KM za současného stavu v ČR charakter uceleného systému s jasně definovanými subsystémy, jejich vzájemnými vztahy a vazbami, kompetencemi, pravomocemi a odpovědnostmi. A pokud jsou orgány KM institucionálně ustaveny, většinou mezi nimi neexistuje horizontální ani vertikální propojení a není stanovena jejich vzájemná podřízenost. **Klíčovým problémem jsou pak nedostatky ve vzájemné koordinaci činností jednotlivých orgánů KM jak na úrovni ústředních orgánů státní správy, tak na okresní úrovni.**

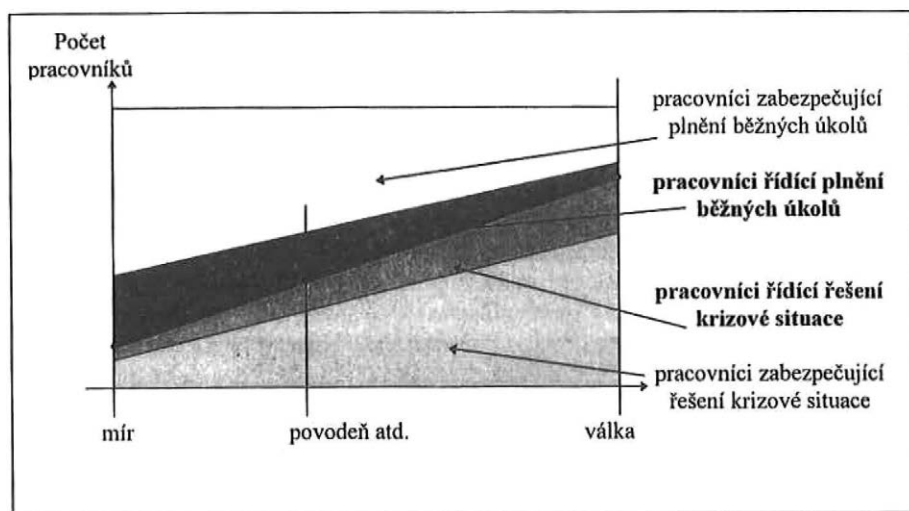
Problém fungování existujícího bezpečnostního „systému“ ČR ale neleží na úrovni realizačních prvků, tj. v ozbrojených silách, ozbrojených bezpečnostních sborech, záchranných sborech a havarijních službách. Ty jsou většinou schopny, byť ve ztížených podmínkách daných nedostatkem finančních prostředků na provoz, výcvik a obnovu technického vybavení, plnit úkoly jim svěřené. Problém vzniká především v okamžiku, kdy tyto realizační prvky mají být společně zasazeny na řešení závažných a rozsáhlých krizových situací. Z tohoto důvodu je řešení problému úzce spjata s problematikou institucionalizace „systému“ KM.

Proto se chci v tomto článku pokusit o shrnutí dosavadních poznatků a závěrů, k nimž se dospělo zejména při přípravě a realizaci mezinárodním a mezirezortním cvičení Hexagant 97 v květnu 1997, při likvidaci povodní na Moravě v červenci 1997 a při mezirezortní konferenci k problematice KM, která pod záštitou ministra obrany proběhla v září 1997. Uvedené poznatky a závěry jsou v současné době promítány do vládních materiálů, které mají být podkladem pro zpracování prováděcích předpisů k zákonu o krizovém řízení připravovaném v gesci ministerstva vnitra.

Systém KM by měl být podle dosavadních poznatků a závěrů dotvářen v rámci stávajících ústředních a územních orgánů státní správy a samosprávy a měl by být tvořen soustavou řídicích, poradních a pracovních orgánů KM s jasně stanoveným statutem, povinnostmi a vazbami v rámci stávajících organizačních struktur. Jejich pracovníci by byli pracovně právně vázáni ve stávajících orgánech státní správy a samosprávy a v dalších organizacích a do krizových orgánů příslušného hierarchického stupně by jimi byli delegováni. Tato forma by si vyžádala minimální zásah do stávajících kompetencí ústředních a územních orgánů státní správy a samosprávy.

Vycházíme přitom z předpokladu, že každá organizace se může nacházet v intervalu stavů, který je zleva ohraničen stavem normálním, běžným, bezproblémovým (mírovým) a zprava stavem nejvyhrocenějším, nejsložitějším a nejohroženějším (válečným). Mezi nimi je pak celá škála nejrůznějších možných krizových stavů spojených s povodněmi, haváriemi, terorismem apod.

Každá taková organizace má určitý také počet pracovníků. Jimi vykonávané činnosti lze pro každý okamžik tohoto pomyslného intervalu rozdělit na činnosti zabezpečující normální, běžný chod organizace a plnění jejích standardních funkcí, a na činnosti, které jsou zaměřeny na řešení očekávané, vznikající nebo existující krizové situace. V závislosti na zvyšování rozsahu a závažnosti krizové situace v rámci výše uvedeného pomyslného intervalu stavů roste zákonitě podíl „krizových opatření“ a počtů osob, které je realizují, a klesá podíl „běžných činností“ a počtů osob, které lze na jejich plnění v rámci organizace vyčlenit (viz obr. 1).

Obr. 1

Zatímco za normálního stavu zabezpečuje činnosti související s přípravou na krizové situace jen omezený počet pracovníků organizace a jejího vrcholového managementu, za

nejhorší varianty krizové situace je tento poměr obrácený, protože na řešení krizové situace se podílí většina pracovníků organizace a prakticky celý její vrcholový management. Z toho vyplývá, že prakticky každý pracovník vrcholového managementu organizace, a je jedno, je-li touto organizací vláda, ústřední orgán státní správy, armáda, policie, podnikající právnická osoba nebo cokoliv jiného, může být pověřen v rámci své působnosti plněním úkolů spojených se řešením krizové situace. A právě pracovníci vrcholového managementu řídící řešení krizové situace jsou soustřeďováni do orgánů krizového managementu.

Orgány KM v ČR by na základě dosavadních zkušeností a poznatků měly být podle svého obsahového zaměření rozděleny do dvou základních skupin, a to na:

- **orgány krizového plánování**, které vyvíjejí činnost za normální situace, a na
- **krizové řídicí orgány**, které budou na bázi orgánů krizového plánování aktivovány po vzniku krizové situace.

Orgány krizového plánování by zabezpečovaly za normální situace koordinaci otázek krizového plánování a byly by dekoncentrovány podle oblastí, kterými se zabývají. Orgány krizového plánování by přitom plnily především úlohu poradních nebo rozhodovacích orgánů.

Krizové řídicí orgány by byly aktivovány při hrozbě vzniku nebo po vzniku krizové situace, zabezpečovaly by její řešení a přitom by podle svého personálního složení a postavení v hierarchii systému KM plnily úlohu pracovních nebo rozhodovacích orgánů. Krizové řídicí orgány by pak tvořili členové jednotlivých věcně příslušných orgánů krizového plánování posílení o vybrané specialisty a pracovníky vyčleněné pro zabezpečení nezbytného servisu pro jejich činnost (sběr a analýza informací, příprava návrhů rozhodnutí, distribuce přijatých rozhodnutí apod.). Např. dále popsany mezirezortní krizový štáb vzniká sloučením (centralizací) členů jednotlivých věcně příslušných výborů krizového plánování do jednoho orgánu, stejně jako okresní krizový štáb vzniká sloučením členů jednotlivých komisí krizového plánování (viz obr. 2). Toto pojetí vychází z poznatků, že krizové plánování je vhodné obsahově decentralizovat do několika hierarchicky srovnatelných plánovacích orgánů, zatímco pro vlastní řešení krize je vhodné na příslušném hierarchickém stupni vytvořit pouze jeden rozhodovací a pouze jeden pracovní orgán. Přitom však není vyloučeno, že příslušný krizový orgán se může zabývat jak problematikou krizové připravenosti, tak plnit úkoly krizového řídicího orgánu, tj. v praxi aplikovat to, co si sám nebo prostřednictvím svých podřízených složek naplňuje a připraví (viz např. Bezpečnostní rada státu, Bezpečnostní rada okresu apod.).

Systém orgánů KM v ČR by tedy měl být tvořen hierarchickou posloupností:

● **orgánů krizového plánování zahrnující:**

- **na úrovni státu a ústředních orgánů státní správy**
 - vládu ČR,
 - Bezpečnostní radu státu,
 - koordinační výbor a další účelově zaměřené výbory krizového plánování,
 - orgány krizového plánování ústředních orgánů státní správy,

■ *na úrovni místních orgánů státní správy a samosprávy*

- Bezpečnostní radu okresu,
- okresní krizové komise,

● **krizové řídicí orgány zahrnující:**

■ *na úrovni státu a ústředních orgánů státní správy*

- vládu ČR,
- Bezpečnostní radu státu (BRS),
- Meziřezortní krizový štáb (MRKŠ),
- „regionální“ krizový štáb (RKŠ),
- krizové štáby ústředních orgánů státní správy (KŠR),

■ *na úrovni místních orgánů státní správy a samosprávy*

- Bezpečnostní radu okresu (BROK),
- krizové štáby okresů (OKKŠ).

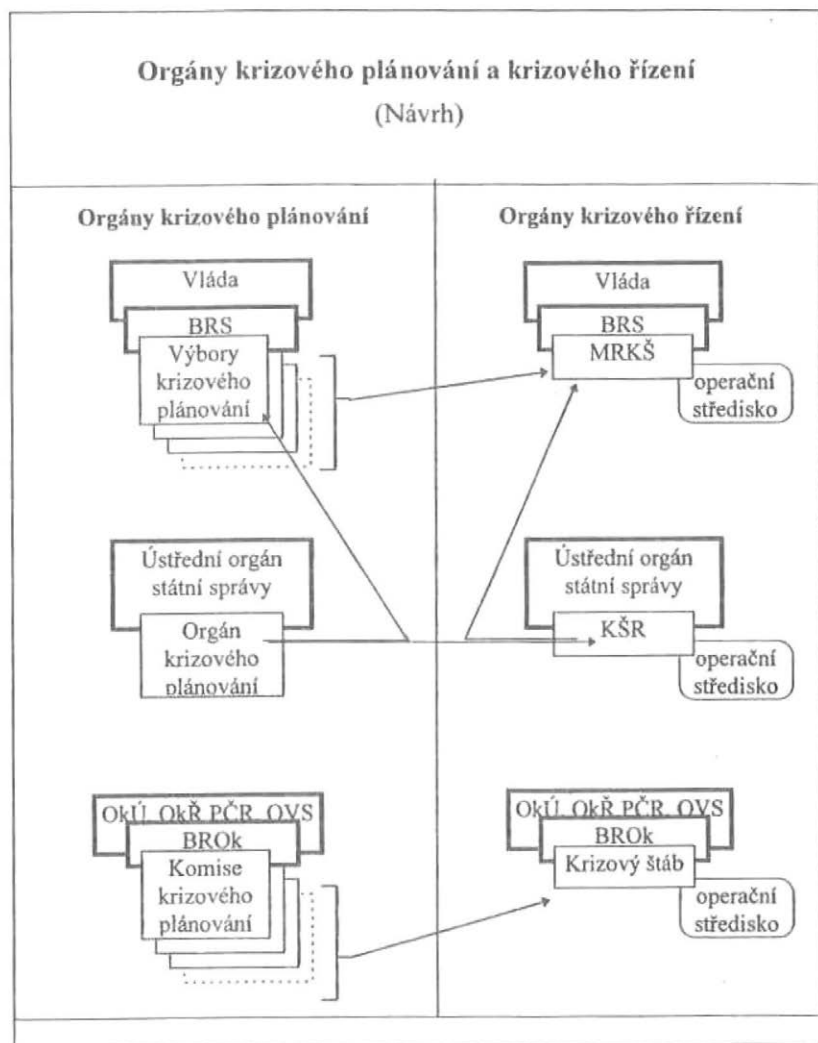
Z hlediska funkčního lze tyto orgány KM rozdělit na:

- ▲ kolektivní rozhodovací orgány, jako je např. vláda, Bezpečnostní rada státu nebo Bezpečnostní rada okresu, a na
- ▲ pracovní a poradní orgány, kam patří komise a výbory krizové připravenosti, krizové štáby apod.

Je vhodné a účelné, aby pro řešení problematiky krizové připravenosti byla na jednotlivých hierarchických stupních struktura poradních orgánů (komisí a výborů krizového plánování) účelově členěna a personálně obsazována podle jednotlivých řešených oblastí (např. oblast obrany státu, oblast ochrany vnitřní bezpečnosti, oblast ochrany stability finanční a ekonomické soustavy státu, oblast ochrany obyvatelstva a jeho životních podmínek, oblast materiálně technického zabezpečení apod.). Pracovníci zařazení v jednotlivých účelově zaměřených orgánech krizového plánování by byli zároveň pro případ vzniku krizové situace předurčení pro práci v hierarchicky příslušném krizovém štábu (viz obr. 2), tzn. že by v praxi realizovali to, co sami nebo prostřednictvím svých podřízených složek naplánovali a připravili.

Hierarchicky nejvýše postaveným kolektivním rozhodovacím orgánem v ČR je bezesporu **vláda ČR**. Jejich jednání se může účastnit i **prezident ČR**. Úkolem vlády ČR v oblasti KM by za normálního stavu mělo být posuzování a schvalování zásadních a průřezových materiálů týkajících se problematiky bezpečnosti státu, které jsou předkládány samostatně nebo kolektivně ústředními orgány státní správy. Za nouzového stavu by vláda projednávala zásadní opatření navržená krizovými štáby k řešení vznikající nebo eskalující krizové situace a přijímala by k nim rozhodnutí. Rozhodnutí vlády by byla pro orgány KM na úrovni ústředních a územních orgánů státní správy závazná. Za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu by tuto funkci plnila, pokud bude ústavním zákonem o bezpečnosti ČR zřízena, Bezpečnostní rada státu.

Bezpečnostní rada státu (BRS) se podle návrhu Ústavního zákona o bezpečnosti ČR zřizuje pro přípravu a realizaci opatření zajišťujících bezpečnost státu a tvoří ji předseda vlády a další členové vlády, do jejichž působnosti náleží zahraniční věci, obrana, vnitřní bezpečnost a pořádek, finance. BRS odpovídá svým složením a funkční náplní „krizovému řídicímu výboru“, jehož vytvoření je doporučováno NATO.

Obr. 2

Na jednání BRS by měli být kromě stálých členů podle potřeby zváni další představitelé ústředních orgánů státní správy a samosprávy, popř. vybraní specialisté. Prezident republiky má mít vůči BRS stejné pravomoci jako vůči vládě.

Za normálního stavu by BRS měla podle návrhu ústavního zákona v rámci krizového plánování posuzovat a projednávat zásadní a průřezové materiály týkající se problematiky bezpečnosti státu předkládané samostatně nebo kolektivně ústředními orgány státní správy, přijímat k nim závěry a doporučení a předkládat vládě návrhy opatření k zajišťování bezpečnosti státu. Za nouzového stavu by BRS podle návrhu ústavního zákona

projednávala zásadní opatření navržená krizovými štáby k řešení vznikající nebo eskalující krizové situace, přijímala by k nim závěry a doporučení a předkládala by je k rozhodnutí do vlády. To znamená, že by plnila úlohu poradního orgánu vlády.

Za stavu ohrožení státu a za válečného stavu by BRS převzala podle návrhu ústavního zákona působnost a odpovědnost vlády za řešení krizové situace a plnila by úkol kolektivního rozhodovacího orgánu. BRS by pak projednávala zásadní opatření navržená krizovými štáby k řešení vznikající nebo eskalující krizové situace a přijímala by k nim rozhodnutí. Rozhodnutí BRS by byla pro orgány KM na úrovni ústředních a územních orgánů státní správy závazná.

Předpokládá se, že fungování BRS by po administrativní a organizační stránce zabezpečoval její sekretariát vytvořený v rámci úřadu vlády.

Na zpracování zásadních materiálů týkajících se problematiky bezpečnosti státu, které bude vláda nebo BRS projednávat, se bude zpravidla podílet více ústředních orgánů státní správy. Zpracování těchto materiálů bude nutné na nadrezortní úrovni koordinovat, přičemž nelze předpokládat, že tuto koordinační roli bude plnit vláda nebo BRS. V souladu s doporučeními NATO se proto navrhuje vytvořit na úrovni státu soustavu specializovaných výborů jako specializovaných orgánů vlády pro oblast krizové připravenosti.

Výbory krizového plánování by plnily funkci poradních orgánů vlády a ministrů pověřených řízením gesčních rezortů. Jejich úkolem by byla koordinace opatření krizové připravenosti v jednotlivých oblastech problematiky bezpečnosti státu. Výbory by tvořily platformu pro krizové plánování na nadrezortní úrovni. Při návrhu jejich struktury bude vhodné přihlídnout také ke struktuře plánovacích výborů NATO ve vojenské i nevojenské oblasti. Může se jednat např. o výbor pro obranné plánování, výbor pro plánování ochrany vnitřní bezpečnosti státu, výbor pro plánování ochrany obyvatelstva, výbor pro civilní nouzové plánování apod. **Z doporučení NATO rovněž vyplývá, že je vhodné zřídit tzv. koordinační výbor,** který by koordinoval vzájemnou součinnost mezi jednotlivými, účelově zaměřenými výbory, především pak při zpracování Krizového plánu ČR.

Výbory krizového plánování by měly být složeny z náměstků ministrů nebo předsedů zainteresovaných ústředních orgánů státní správy, jejichž kompetence se v dané oblasti působnosti BRS prolínají nebo které se za reálné krizové situace podílejí na jejím řešení. Výboru by měl předsedat představitel gesčního ústředního orgánu státní správy nebo jeho náměstek, který by byl zároveň stálým zástupcem ČR ve věcně příslušném plánovacím výboru NATO. Jednání výborů BRS by svolával jeho předseda podle potřeby na základě požadavků jednotlivých členů výboru, minimálně však 2x ročně.

Uvedená koncepce složení výborů vychází z předpokladu, že u každého ústředního orgánu státní správy, který by se za reálné krizové situace podílel na jejím řešení, bude jednomu z náměstků stanovena odpovědnost za řešení celého spektra problémů zařazených do problematiky krizové připravenosti. Určený náměstek by se jako představitel příslušného ústředního orgánu za normální situace účastnil jednání výborů, které se zabývají koordinací problematiky krizové připravenosti v oblastech, které se dotýkají působnosti příslušného ústředního orgánu nebo na kterých by se podílely síly a prostředky spadající do jeho působnosti (může být tedy členem i několika výborů). Za krizové situace by pak tento náměstek zastupoval ústřední orgán v řídicí struktuře Mezirezortního krizového štábu.

Výbory by za normální situace za svou oblast působnosti:

- posuzovaly a projednávaly záměry plánovacích a přípravných aktivit průřezového charakteru týkající se problematiky bezpečnosti státu, které by jim předkládaly jednotlivé gesčně odpovědné ústřední orgány státní správy,
- projednávaly vzájemné (mezirezortní) požadavky jednotlivých zainteresovaných ústředních orgánů státní správy,
- projednávaly vyhodnocení mezirezortních připomínkových řízení k zásadním a průřezovým materiálům předkládaným jednotlivými ústředními orgány státní správy k projednání ve vládě,
- projednávaly vlastní materiály k zásadním a průřezovým otázkám,
- zabezpečovaly operativní mezirezortní koordinaci plánovacích a přípravných aktivit týkajících se problematiky bezpečnosti státu.

K projednání ve výborech by se předkládala problematika, u níž při bilaterálních jednáních zainteresovaných ústředních orgánů nedošlo ke shodě a dále materiály a opatření, k jejichž realizaci by bylo potřebné schválení vlády nebo parlamentu.

Na jednáních výboru by byla k projednávaným materiálům přijímána stanoviska a doporučení, která by vyjadřovala konsenzus členů výboru k projednávané problematice. V případě neshody by se stanoviska a doporučení s variantním řešením předkládala ke schválení vládě.

Práci výborů by zabezpečovaly sekretariáty vytvořené v rámci gesčního ústředního orgánu státní správy z jeho pracovníků. Sekretariát by připravoval podklady pro jednání příslušného výboru, zabezpečoval rozpracování a distribuci přijatých závěrů a podle potřeby by cestou předsedy výboru operativně koordinoval práce při vytváření nebo aktualizaci společných materiálů výboru (např. Národní bezpečnostní strategie, Národní obranná strategie, Národní krizový plán zahrnující např. Plán vnitřní bezpečnosti státu, Plán ochrany obyvatelstva, Kontingenční plán apod.). Pro zpracování konkrétních materiálů by se mohly na bázi gesčního ústředního orgánu státní správy vytvářet dočasné pracovní skupiny, do kterých by byli začleňováni pracovníci ze zainteresovaných orgánů státní správy a dalších organizací.

V podobné situaci jako za normálního stavu se vláda nebo BRS ocitá i za krizového stavu (tj. po vyhlášení nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu). Znovu je potřebný kompetentní orgán, který zabezpečí koordinaci při shromažďování a analýze potřebných informací, zpracování a projednání podkladů pro jednání BRS nebo vlády a navrhování možných variant řešení vzniklé situace. Jako nejvhodnější se, opět v souladu s doporučením NATO, jeví **vytvoření Mezirezortního krizového štábu (MRKŠ)**. MRKŠ by plnil funkci pracovního orgánu vlády nebo BRS a aktivoval by se, pokud by řešení krizové situace přerostlo působnost jednoho rezortu a jednoho okresu. MRKŠ by se vytvářel na bázi gesčního ústředního orgánu státní správy, jenž by se v největším rozsahu podílel na řešení krizové situace nebo do jehož kompetence by řešení především spadalo. Vzhledem k charakteru možných krizových situací by se jednalo o:

- ministerstvo obrany v případě vnějšího vojenského ohrožení státu,
- ministerstvo vnitra v případě ohrožení pořádku a vnitřní bezpečnosti státu,
- ministerstvo vnitra v případě vzniku rozsáhlých živelních nebo antropogenních pohrom,

- ministerstvo financí v případě narušení stability finanční nebo hospodářské soustavy státu.

Ministerstvo vnitra by úlohu gesčního orgánu plnilo i pro specifické oblasti, které patří podle platné legislativy do kompetence jiných ústředních orgánů státní správy, jako je např. problematika povodní a radiačních havárií spadající pod ministerstvo životního prostředí, nález hospodářského zvířectva spadající pod ministerstvo zemědělství apod. Tyto ústřední orgány by nadále plnily svou úlohu v oblasti krizového plánování, ale nebyly by gestory za vytváření krizových řídicích orgánů na nadrezortní úrovni typu Ústřední povodňové komise, Ústřední nákazové komise, Vládní komise pro radiační havárie apod. Jejich úlohu by plnil MRKŠ vytvářený v gesci rezortu vnitra, do kterého by byli delegováni zástupci těchto ústředních orgánů z věcně příslušných výborů krizového plánování.

Vedením MRKŠ by měl být vládou pověřen ministr gesčního ústředního orgánu státní správy pro příslušný druh krizové situace, který by byl zároveň členem BRS (tzn. ministr obrany, ministr vnitra nebo ministr financí). Členy MRKŠ by se stali náměstci ministrů (předsedů) ústředních orgánů státní správy, které by se spolupodílely na řešení vzniklé krizové situace (tj. členové věcně příslušných výborů krizového plánování).

K zabezpečení hladkého průběhu by spolu se členy MRKŠ byli na jednání vysíláni také specialisté z ústředních orgánů státní správy nebo jejich krizových štábů, kteří by pro ně v průběhu jednání zabezpečovali informační servis a podle jejich požadavků by operativně upřesňovali ve spolupráci s vlastním KŠR možnosti rezortu na realizaci v průběhu jednání vznesených požadavků, jejich finanční a časovou náročnosti apod.

MRKŠ by v plném rozsahu koordinoval rozpracování a řešení úkolů státní správy, které ze vzniklé krizové situace vyplývají, a postupoval by je věcně příslušným orgánům státní správy k realizaci. MRKŠ by koordinoval činnost krizových štábů ústředních a územních orgánů státní správy a byl by oprávněn od nich požadovat potřebné informace. U opatření, k jejichž realizaci by bylo nutné schválení vládou (BRS) nebo parlamentem, by MRKŠ zabezpečoval vypracování příslušných dokumentů a jejich předložení příslušnému orgánu.

K tomu by měl plnit tyto hlavní úkoly:

- ▲ shromažďovat a analyzovat informace o vývoji krizové situace a o stavu realizace opatření přijímaných v jednotlivých zainteresovaných ústředních orgánech státní správy,
- ▲ projednávat a přijímat závěry k navrženým opatřením mezirezortního charakteru,
- ▲ připravovat podklady pro rozhodování zásadních otázek řešení krizové situace a pro přijímání nezbytných opatření vyžadujících schválení vládou (BRS) nebo parlamentem,
- ▲ postupovat přijatá opatření věcně příslušným orgánům státní správy,
- ▲ zabezpečovat operativní koordinaci opatření realizovaných zainteresovanými orgány.

Ústřední orgány státní správy podílející se na řešení krizové situace by byly povinny na bilaterální úrovni projednat veškeré vzájemné požadavky na přijetí nezbytných opatření a o výsledcích těchto jednání v pravidelných hlášeních informovat MRKŠ. Pouze v případě, že by mezi nimi nedošlo ke shodě o rozsahu, formě nebo termínu splnění požadavku nebo by k realizaci požadavku bylo nezbytné projednání ve vládě nebo parlamentu, by se požadavek projednával na pravidelném jednání MRKŠ.

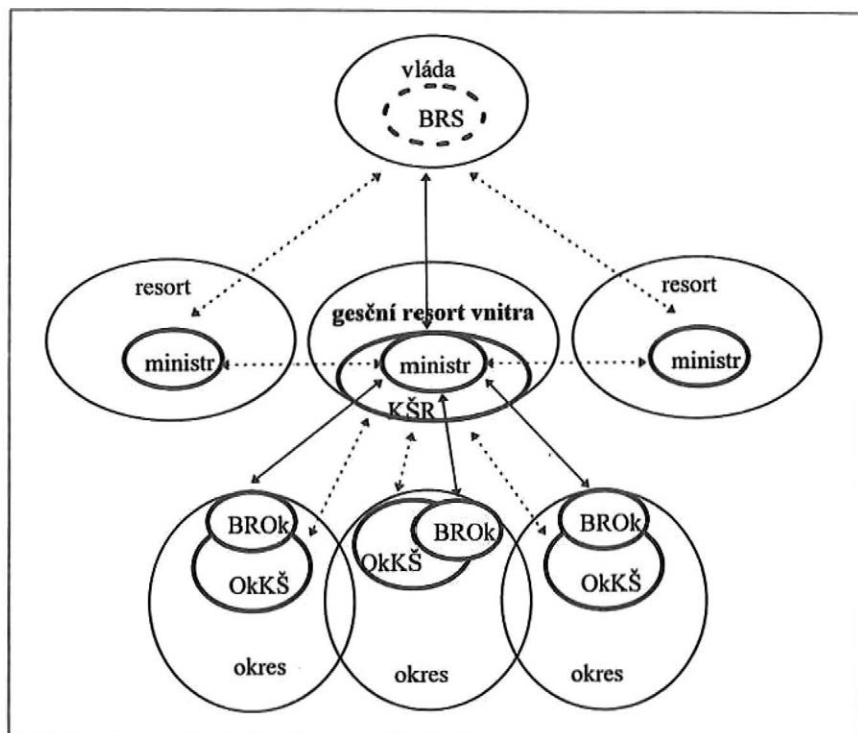
což se týká především MO a MV, zabezpečovala by tuto činnost obdobně jako u MRKŠ jejich operační střediska KŠR.

Na obdobném principu, jako na úrovni státu a ústředních orgánů státní správy, by měly fungovat orgány KM i na nižší úrovni státní správy, tj. především na okresních úřadech.

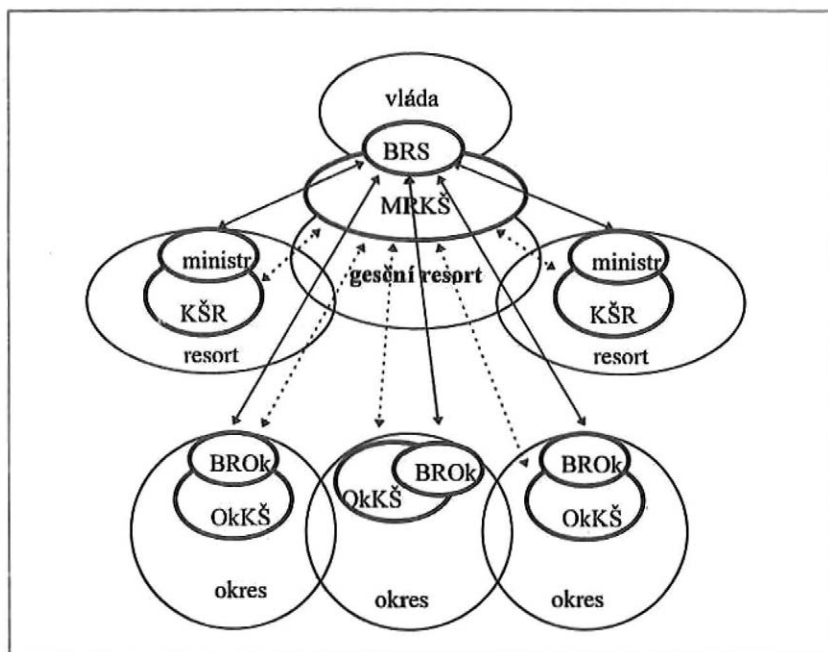
Obdobou BRS by na úrovni okresu měla být, v záměru zákona o krizovém řízení předpokládaná, **Bezpečnostní rada okresu (BROk)**, složená z přednosty OkÚ, okresního ředitele PČR, náčelníka OVS a dalších pracovníků jmenovaných přednostou OkÚ. Úkolem BROk jako kolektivního rozhodovacího orgánu by měla být koordinace přípravy na krizové situace, projednávání a schvalování zásadních dokumentů krizové připravenosti na okresní úrovni a řízení realizace krizových opatření po vzniku krizové situace.

Obdobně jako u BRS se dá předpokládat, že členové BROk nebudou sami v rámci procesů krizové připravenosti shromažďovat podklady, připravovat materiály a realizovat potřebná opatření. Tuto úlohu budou plnit účelově vytvářené **komise krizového plánování**, které by v otázkách krizové připravenosti plnily úlohu poradních orgánů BROk. Jednalo by se v podstatě o obdobu v současné době již fungující okresní havarijní komise, okresní povodňové komise, okresní nálezové komise apod.

Obdobně při vzniku krizové situace se členové BROk nebudou zabývat shromažďováním informací od starostů, ředitelů podniků, hasičů, policie, vojáků a dalších zasahujících nebo zasažených složek, jejich analýzou, přípravou variant možného řešení apod., ale tuto úlohu

Obr. 3 b

Obr. 3 c

bude v jejich prospěch plnit **okresní krizový štáb (OkKŠ)** zřizovaný jako pracovní orgán BROK. Členy OkKŠ by se stali vedoucí pracovníci jednotlivých složek zapojených do činnosti komisí krizové připravenosti. Stejně jako na úrovni MRKŠ a KŠR by i na úrovni OkKŠ fungovalo **operační středisko OkKŠ**. Podle charakteru krizové situace by tuto funkci plnilo okresní operační středisko PČR nebo operační a informační středisko HZS (IZS).

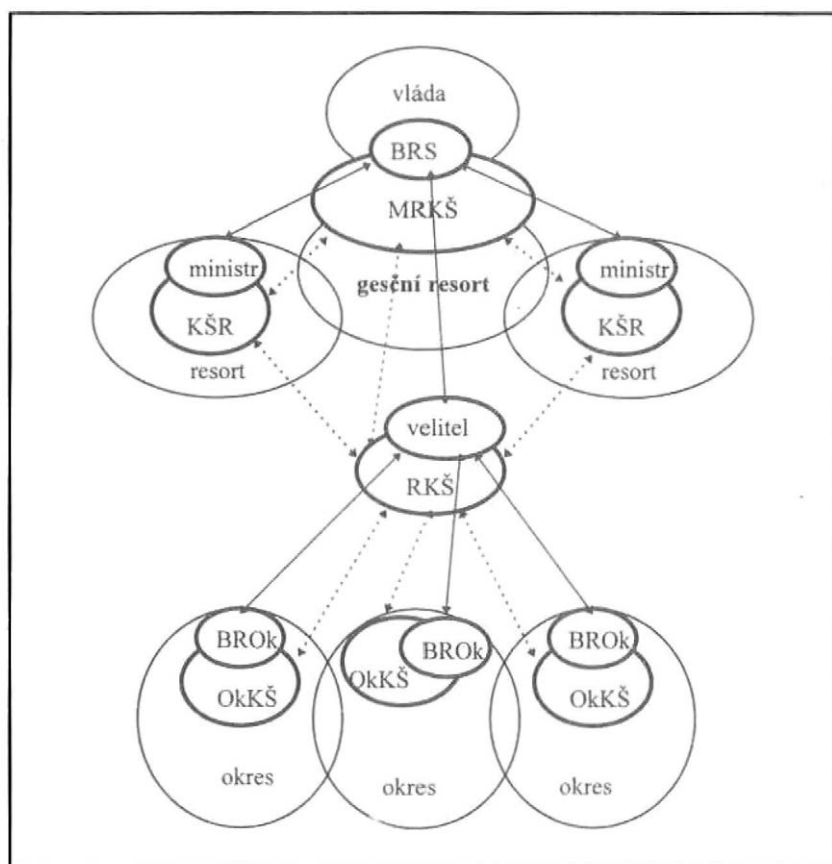
Podíl jednotlivých krizových řídicích orgánů na řešení konkrétní krizové situace se bude odvíjet především od jejího územního rozsahu a dále od gesční a kompetenční odpovědnosti příslušných ústředních orgánů státní správy za její řešení.

Krizové situace izolované na území jednoho okresu a nevyžadující vzájemnou koordinaci přijímaných opatření na nadokresní úrovni by řešily BROK prostřednictvím svých OkKŠ (viz obr. 3a). Pokud by pro řešení krizové situace nepostačovala standardní opatření, mohou přednostově OkÚ vyhlásit na území okresů „stav ohrožení“.

Ústřední orgány státní správy by v těchto případech situaci pouze sledovaly, popř. by zabezpečovaly realizaci případných požadavků vznesených BROK. Při zřetelné tendenci ke zhoršování situace by s předstihem mohly aktivovat nebo posílit svá operační střediska jako zárodky vlastních krizových štábů. Gesční ministr by vládu pravidelně informoval o vývoji situace.

Krizové situace přesahující územní hranice okresu nebo státu nebo kapacitně možnosti okresu a nevyžadující koordinaci přijímaných opatření na nadrezortní úrovni by řešil prostřednictvím svého KŠR ministr pověřený řízením věcně příslušného (zpravidla

gesčního) ministerstva, tj. ministerstva vnitra a ministerstva financí (viz **obr. 3b**). KŠR by zabezpečoval koordinaci činností souvisejících s řešením krizové situace a zprostředkovával by informační vazby a přenášení požadavků mezi krizovými štáby okresů a ostatními ústředními orgány státní správy. Pokud by si situace vyžadovala přijetí mimořádných opatření, požádal by gesční ministr vládu (po projednání v BRS) o vyhlášení „nouzového stavu“ na celém území státu nebo na části jeho území. Gesční ministr by rovněž vládu pravidelně informoval o vývoji situace a předkládal by jí (po projednání v BRS) návrhy na přijetí mimořádných opatření, k jejichž realizaci by bylo třeba jejího schválení nebo schválení parlamentu. Když by při řešení krizové situace došlo k překrytí působností zainteresovaných ústředních orgánů státní správy (tj. vyvstala by potřeba koordinovat opatření přijímaná v jednotlivých rezortech na nadrezortní úrovni), aktivoval by se MRKŠ zapojením určených funkcionářů ústředních orgánů státní správy (členů věcně příslušných výborů krizového plánování) a jejich nezbytných spolupracovníků do práce krizového štábu gesčního ministerstva (viz **obr. 3c**).

Obr. 3 d

Vyžadovala-li by situace přijetí mimořádných opatření a doposud nebyl vyhlášen „nouzový stav“, požádal by gesční ministr vládu o jeho vyhlášení, popř. o vyhlášení „stavu ohrožení státu“. Gesční ministr by rovněž vládu (BRS za stavu ohrožení státu) na základě materiálů připravených MRKŠ pravidelně informoval o vývoji situace a předkládal by jí návrhy na přijetí mimořádných opatření, k jejichž realizaci by bylo třeba jejího schválení nebo schválení parlamentu.

Pokud by v důsledku prudkých zvratů situace v postižených okresech, které by si vyžadovaly časté přijímání rychlých operativních rozhodnutí z nadokresní úrovně, nebo pokud by došlo k narušení krizového řídicího systému, které by znemožňovalo efektivní řízení KM postižených okresů z centra, byl by na základě rozhodnutí vlády (BRS) ustaven a aktivován na vhodném pracovišti AČR, PČR nebo HZS regionální krizový štáb (viz obr. 3d). Velitel pověřený řízením RKŠ by rovněž vládu (BRS za stavu ohrožení státu) prostřednictvím MRKŠ pravidelně informoval o vývoji situace a předkládal by jí požadavky na přijetí opatření na úrovni ústředních orgánů státní správy a na vyčlenění dalších potřebných sil a prostředků.

Před časem vládní místa v USA kritizovala české přípravy na vstup do NATO. Změnilo se něco?

Nevím, jaké kuře je v tomto vejci. Je však skutečností, že se vojenský rozpočet zvýšil. Je to však opravdové? Také nevím. Záleží na tom, co se udělá letos a jak bude česká vláda pokračovat v příštích letech. Proto je pro nás všechny důležité pochopit, že nemůže jít o jednorozhodný záblesk, po němž se vrátíme k „běžnému provozu“. Nemám pocit, že je to tak vážné. Ale ptali jste se na mé obavy – to je opravdu moje obava.

John Shalikashvili, bývalý vrchní velitel NATO v Evropě a předseda sboru náčelníků štábů USA, MF Dnes 10. 3. 1998